

ŠTRAJK

JOVANA GLAMOČANIN
DIVNA MIĆIĆ 3-8

ŠTA JE ŠTRAJK?

- Štrajk je jedna od mera radnika, najčešće zajedničko napuštanje posla da bi se time poslodavac naterao da prihvati njihove uslove (povećanje plate ili smanjenje časova rada).
- Danas pravo na štrajk ulazi u red osnovnih ekonomskih prava.

ISTORIJA ŠTRAJKOVA

- Pojavom industrijske revolucije i kapitalizma pojavljuje se i radnička klasa koja je vlasniku (kapitalisti) mogla da proda samo svoj rad. Pošto je vlasnik u povoljnijem položaju od radnika – on nudi posao, on diktira uslove rada, u početnoj fazi kapitalizma radnici su imali samo da rade za platu koju je kapitalista bio spremam da plati.

NEOPHODNI USLOVI ZA ORGANIZOVANJE ŠTRAJKA

Štrajk se mora dobro organizovati jer postoji rizik da isti ne uspe pa da kapitalista krene sa odmazdom (otpuštanje organizatora, smanjenje plate i sl).

- Da postoji jaka sindikalna organizacija
- Da organizacija ima određene zalihe
- Da postoje velike narudžbine prema firmi i rokovi koje kapitalista mora da ispoštuje prema kupcu
- Da postoji odluka većine radnika da se ide u štrajk
- Da radničke straže spreče pojavu štrajkbrehera
- Da štrajk može da ugrozi Vladu, javni red i mir, pa i normalan život u zemlji.

VRSTE ŠTRAJKOVA

1. Generalni štrajk
2. Štrajk u socijalizmu
3. Štrajk u tranziciji
4. Štrajk glađu

GENERALNI ŠTRAJK

- Generalni štrajk znači štrajk cele jedne privredne grane (elektroprivreda, teleznica, PTT...) ili čak svih sistema u zemlji. U zemljama razvijenog kapitalizma, generalni štrajkovi nisu retkost i u njima učestvuje i više stotina hiljada ljudi
- Pulmanov štrajk

ŠTRAJK U SOCIJALIZMU

- U socijalističkim državama štrajk kao institucija nije bio prihvaćen,niti garantovan zakonodavstvom, zbog opšeg koncepta socijalističke drzave kao radničke države. .
- Štrajk je bio u praksi primenjivan pod nazivom obustava rada.

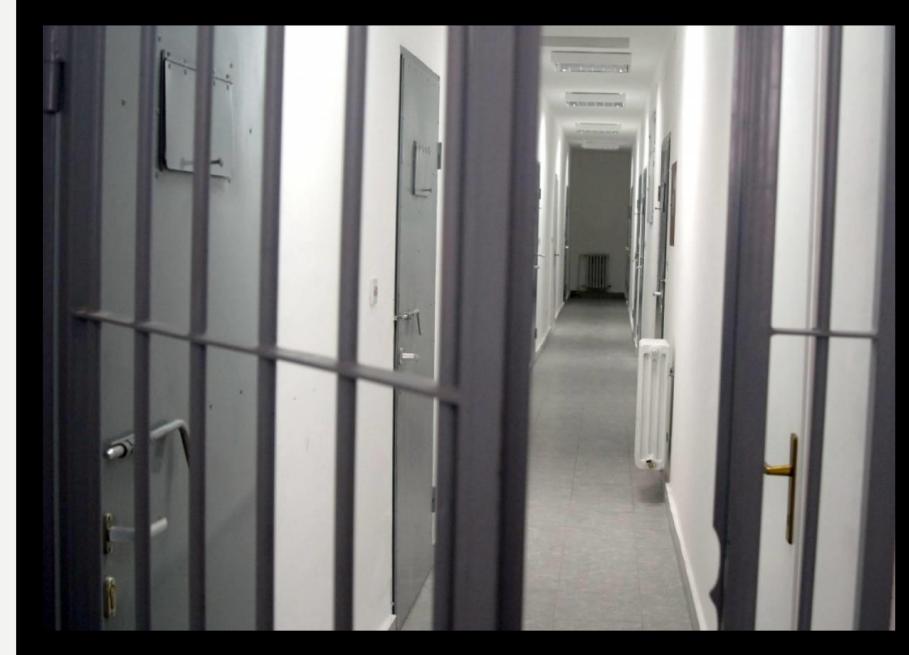
ŠTRAJK U TRANZICIJI

Kada je država u stanju tranzicije najteže je organizovati štrajk jer je velika nezaposlenost, velika su otpuštanja, sindikati se još uvek nisu u pravom smislu organizovali a često su i potkupljeni od vlasnika. Jedini koji imaju neke šanse da organizuju štrajk su radnici javnih preduzeća. Zakonom o štrajku, štrajkovi u javnim preduzećima su dozvoljeni ali uz obavezno „obezbedenie minimalne funkcije rada“

ŠTRAJK GLAĐU

Štrajk glađu je najčešće metod zatvorenika, protiv zatvorskih vlasti. Sprovode ga najčešće politički zatvorenici kada iscrpa sva sredstva borbe za svoja prava ili ciljeve. Štrajk gladju se najčešće sprovodi tako što zatvorenik uzima samo vodu a odbija hranu.U zavisnosti od konstitucije i zdravstvenog stanja štrajk gladju moze da traje bez smrtnih posledica oko 30 dana.

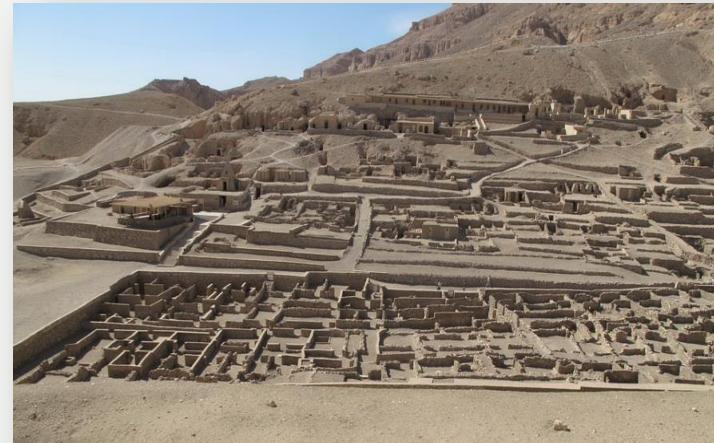
PRVI ŠTRAJK

Prvi poznati štrajk je izbio 12. veka p.n.e. u Egiptu za vreme Ramzesa III, prilikom građevinskih radova. Događaj je sačuvan na papirusu i detaljno opisuje tok štrajka.

Štrajk je započeo 10. dana 2. meseca zime i trajao je periodično sve do 1. meseca leta.

Radnici koji su gradili Kraljevsku grobnicu u Deir el-Medini odbili su raditi zbog kašnjenja ionako niskih plata koje su dobijali. Isplate su pocele da kasne po nekoliko nedelja, najviše zbog korupcije koja je bila široko rasporstranjena u vladajućoj klasi.

Nije poznato kako su dosli na tada novu ideju štrajka, ali povremenim prekidima rada uspeli su da izdejstvuju isplate.

**HVALA NA
PAŽNJI!**